

Povestea colindului din Salzburg

“Noapte de vis”

și viața lui

JOSEPH MOHR

Hanno Schilf

Traducere de Cristina Druga

Muzeul „Stille Nacht“, Steingasse 9, Salzburg

Locul nașterii, reconstrucție , muzeul „Stille Nacht“, Salzburg

Bucătărie, muzeul „Stille Nacht“, Salzburg

Să ne întoarcem în timp și anume în anul 1792. Trăia pe vremea aceea în Salzburg, pe ulița Steingasse, într-o cămăruță ce nu era mai mare de cinci pe patru metri, mama lui Joseph, Anna Schoiber, în vârstă de 38 de ani. Printre piesele sărăcicioase de mobilier, se aflau în încăpere și obiecte care apucaseră și zilele mai bune ale familiei Schoiber. Pe un perete atârna lână netoarsă iar pe un altul niște sfori împletite dar și lucruri precum mănuși, șaluri și șosete, agățate de un șnur. La o masă mare, pe care se afla o lumânare ce arunca o lumină slabă în încăpere, se afla mama Annei, în vârstă de 72 de ani, care împletea. Pe lângă dânsa, se mai aflau în încăpere și cele două surori de mamă ale lui Joseph și verișoara lui, Theresia, care tocmai ungea vreascurile de pin cu o bucată veche de ceară pentru a înteți focul. Aceste cinci persoane erau nevoite să împartă camera. Nișa pentru gătit, care se afla pe coridor, putea fi folosită doar de trei ori pe zi și doar de către o singură persoană. Astfel încercau proprietarii imobilului, care locuiau pe același etaj, să-i împiedice pe bieții oameni să petreacă toată ziua la căldură în bucătărie. De aceea, de fiecare dată când gătea, Anna arunca și câțiva bolovani în foc, pe care apoi îi aduna într-un lighean de metal cu picioare, pentru a încălzi cât de cât camera. Dar, pentru că împletitul și croșetatul nu aduceau destui bani în casă pentru toată familia, Anna se văzu nevoită să-și câștige pâinea și în alte moduri.

Așa se face că-n cameră își făcu într-o dimineață apariția și un soldat care închiria paturi. Se numea Franz Joseph Mohr, avea 28 de ani și era de loc din Mariapfarr, Lungau. Mohr își făcea serviciul militar ca paznic de noapte la poarta de piatră a orașului și, după ce familia Annei se scula din pat, îi ceda lui locul, contra cost. Acești soldați aveau pe timpul iernii dreptul la un pat încălzit. Asta însemna, în cazul camerei fără încălzire, că o persoană trebuia să rămână în pat până când soldatul își dezbrăca uniforma și făcea rapid schimb de locuri cu persoana ce tocmai se scula din pat.

Paznic la Steintor, Salzburg

Iată că în timpul unuia dintre aceste schimburi, ori Anna s-a ridicat prea târziu, ori soldatul s-a vârat în pat prea devreme, cert este că nouă luni mai târziu s-a născut Joseph Mohr. Soldatul nostru dispăruse de mult la momentul acela, dezertând și din postul lui de paznic. Dar înainte să se facă nevăzut, făcu un anunț public, cum că Anna Schoiber este gravidă cu copilul lui, care fu apoi botezat Joseph Mohr.

După nașterea băiatului, Anna fu pentru a treia oară pedepsită pentru că a întreținut relații carnale fără a fi căsătorită și amendată cu suma de nouă guldeni. Cele două surori ale lui Joseph proveneau și ele din legături pasagere cu bărbați diferiți. Iar cei nouă guldeni reprezentau venitul Annei pe un an întreg. Un bou costa pe-atunci douăsprezece guldeni. Așa că, nefiind în stare să achite suma asta de una singură, porni cu micul Joseph în brațe spre casa ultimului gealat din Salzburg, care locuia lângă cimitirul comunal. Anna primi recomandarea de la o croitoreasă de pantaloni de piele din Linzergasse, căci fără o astfel de recomandare n-ar fi fost posibilă această întrevedere.

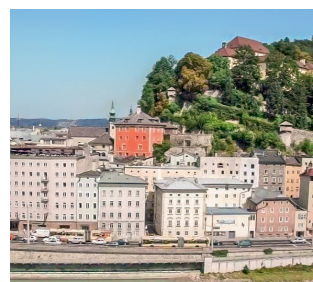
La vremea aceea, nimeni în Salzburg nu-l avea la inimă pe gâdele Franz Joseph Wohlmuth. Lucru fără de mirare, având în vedere cele peste cincizeci de execuții și o sută de interogatorii prin tortură. Lumea se temea de el, toți aveau grijă să se ferească de el, să nu-l atingă sau să-l privească drept în ochi. Dar adevărul este că era înstărit și, ca să-și îmbunătățească poziția în societate, îi făcu Annei o propunere. El îi va plăti amenda iar ea va fi de acord ca el să devină nașul copilului. El n-a apărut la botezul care a avut loc la Domul din Salzburg ci și-a trimis bucătăreasa în loc, pe Franziska Zachim. Poate a vrut să evite momentul penibil în care n-ar fi avut voie să-și ia în brațe finul?

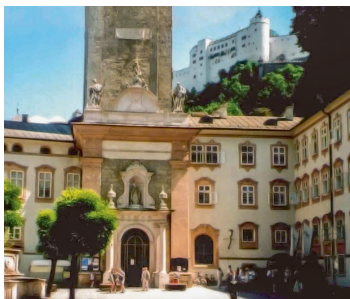
Gâdele,
Franz Joseph Wohlmuth

Toată această trășenie a însemnat pentru Joseph o dublă lovitură în poziția lui socială. Era destul de rău să fii un copil din flori, darămite să mai ai și drept nănaș un călău, era pur și simplu fără speranță. Nici o școală nu l-ar fi primit și nici un maestru nu l-ar fi școlit. Singurele alternative rămase erau muzicant ambulant sau comediant sau, în cel mai bun caz, barcagiu pe râul Salzach. Deseori se jucă el în anii ce aveau să urmeze la malul Salzachului, urmărindu-i pe barcagiii care transportau sarea pe bărcuțele lor, din ocnele Hallein, prin Salzburg și mai departe, până la Unterlaufen și apoi Oberndorf. Sarea era descărcată și reîncărcată acolo pe bărci mai mari care ajungeau pe Dunăre și apoi la Viena și Budapesta. Pe șalupele acestea a circulat Joseph câte o bucatică de drum în anii copilăriei, sărind apoi din barcă la câțiva kilometri după Salzburg și întorcându-se pe jos. Acest lucru va fi reamintit ceva mai încolo.

Al doilea loc favorit de joacă al lui Joseph erau treptele de la Imbergstiege, drumul care pornește în spatele casei din strada Steingasse numărul 9 și duce spre mănăstirea capucină (Kapuzinerkloster) din Salzburg. Kapuzinerbergul era încă de pe-atunci unul dintre locurile favorite de plimbare ale locuitorilor Salzburghui în zilele de sărbătoare. Era accesibil din Imbergstiege, printr-o alee pietruită ce începe în Linzergasse și apoi continuă pe Calea Crucii până la mănăstire. De-acolo se putea vedea orașul în toată splendoarea lui, cu cetățile și munții în fundal. Pe partea cu râul Salzach se putea coborî pe Imbergstiege înapoi în oraș. Pe aceste trepte zăbovea Joseph cu mare drag, privind trecătorii bine îmbrăcați în timp ce se juca.

Kapuzinerbergul, Salzburg

Ordinului Benedictin Sf. Petru,
Salzburg

Arhiepiscopul
Hyronimus Colloredo

Aici l-a întâlnit și pe Johann Nepomuk Hiernle, vicarul din corul Domului, preot benedictin și dirijor al corului Domului. Hiernle îl auzise pe Joseph cântând și descoperi astfel muzicalitatea extraordinară din vocea băiatului. După ce vorbise cu mama lui și aflase povestea originii și botezului lui Joseph, i se făcu milă de el și își propusese să îi ofere o educație aleasă. Și nu oriunde, ci la școala Ordinului Benedictin Sf. Petru, seminarul de elită al Salzburgului. Apoi a urmat cursurile Gimnaziului Academic. La vârsta de 12 ani, stăpânea deja trei instrumente foarte bine: chitara, vioara și orga. Dar de fiecare dată era lăudat pentru vocea lui cu care se acompania la vioară, când cânta în corul Sf. Petru.

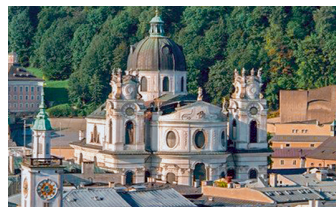
La vârsta de treisprezece ani a fost muștrat pentru prima dată pentru că întârzia ocazional la repetițiile corului. Motivul muștrării reprezintă o mărturie a vremurilor în care trăia Joseph:

„Pentru că menirea lui este să cânte în limba germană în bisericile universitare și în corul bisericesc.”

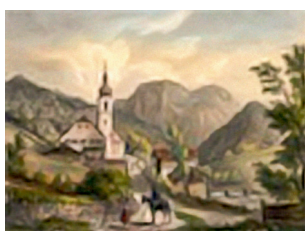
În bisericile universitare se țineau slujbele încă de pe vremea aceea în limba germană, spre deosebire de celelalte biserici din Salzburg unde predomină latina, o limbă pe care 95 la sută din populație nu o înțelegea. Responsabil pentru faptul acesta era Arhiepiscopul Hyronimus Colloredo. Exceptând faptul că-l izgonise pe Mozart din țară, era un episcop foarte liberal. Colloredo se luptase cu toată preoțimea pentru introducerea limbii germane în oficierea slujbelor. Colloredo era de părere că preotul trebuie să fie în stare măcar să explice enoriașilor ce semnifică o zi de sărbătoare sau alta. Împotriva lui se crease un front destul de vast de preoți opozanți ai acestui fel de a vedea lucrurile.

Clerul a mers până la porțile Vaticanului, acuzându-l pe episcop de simpatizare cu protestanții. Reacția lui Colloredo la asemenea înjurii a fost introducerea limbii germane în bisericile universitare și deschiderea porților acestora pentru tinere talente muzicale, indiferent de obârșie. Datorită acestei decizii radicale a episcopului, Joseph a reușit să studieze. În anul 1808, în timp ce în Europa se purtau încă războaiele napoleoniene, trupele bavareze ocupau din nou Salzburgul. Joseph reuși să evite războiul mergând la universitatea benedictină din Kremünster. Acolo a studiat filozofie, teologie, retorică și muzică.

În anul 1811 s-a întors în Salzburg pentru a urma cursurile seminarului de preoți și în 1815 a fost hirotonisit. Joseph era bine instruit și pe deasupra, mai era și motivat să scrie cântece bisericești. Căci acesta era și planul episcopului Colloredo care credea că preoțimii îi era mult mai ușor să accepte cântecele dacă acestea erau compuse de unul de-al lor.

Biserica universității benedictine,
Salzburg

Ramsau

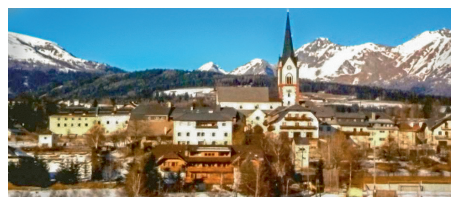
Se porni apoi spre Berchtesgaden pentru a sărbători hirotonisirea cu prietenii lui. Pe drumul de întoarcere trecu prin Ramsau. Acolo era preot Severin Wallner, căruia tocmai îi fugise capelanul. Joseph și Wallner s-au înțeles de minune de la prima conversație așa că preotul a cerut ca Joseph să-i devină ajutor până la începutul lui octombrie. Dar, cu toate insistențele lui Wellner să-l păstreze pe Joseph pe lângă dânsul, consorțiul episcopal îl convocă pe tânărul preot la Mariapfarr, o localitate

situată la 110 kilometri de Salzburg. După trei zile de călătorie, Joseph ajunge în Radstadt, tocmai la timp pentru a se alătura ultimelor convoaie cu mărfuri. Împreună cu cărăușii, Joseph urcă pe vechea Römergasse până la Trauernpass, trecătoarea care se află la o altitudine de 2000 de metri. Când au ajuns acolo, zăpada deja căzuse, blocând astfel accesul în valea Lungau pentru următoarele șase luni. Nici alte convoaie nu mai puteau traversa valea până la începutul lui aprilie.

A doua zi ajunsese deja în Mauterndorf, de unde putea coborî în valea situată la o altitudine de 1200 de metri și pe care o străjuia muntele asemenea unei impresionante fortărețe. Cu gândul la viitorul lui incert, Joseph poposi în Mariapfarr, de unde era de loc tatăl lui, soldatul dezertor pe care nu-l cunoscuse niciodată.

Mariapfarr era o așezare pitorească de care se ocupa un preot simpatic pe nume Stoff. Acesta îl întâmpină pe Joseph cu brațele deschise în curtea largă a bisericii. Stoff mai avea și doi capelani pe lângă el, pe domnii Löcker și Wind pentru că de parohia din Lungau țineau zece enorii. După câteva zile de acomodare cu noua slujbă, Strauss îl ruga pe Joseph să-l însoțească la un botez pe moșia Haasen din Zwangwarn, care era la vreo doi kilometri distanță. Acolo Joseph îl cunoscuse pe Franz Joseph Mohr, bunicul său și tatăl tatălui său, pe care nu-l cunoscuse niciodată. Franz Joseph Mohr administra pe-atunci baia din Haasen și era unul dintre puținii bărbați acceptați în domeniul medical, domeniu ce era rezervat la vremea aceea aproape în exclusivitate femeilor.

Pe-atunci locuiau cam 7600 de suflete în zănoaga aceea și exista un singur doctor în zonă, în Tamsweg, cea mai mare enorie din Lungau. Nu-i greu de dedus, cât de importante erau moașele și vracii pentru sănătatea populației. Vârsta extrem de înaintată a bunicului lui Joseph era dovada cea mai grăitoare a eficienței tincturilor, alifiilor și sucurilor din plante făcute de el, leacuri care, luate în doze mici aveau efecte curative dar în doze mari puteau chiar dăuna sănătății.

Mariapfarr

Casa bunicului, Mariapfarr

Joseph, care avea deja o pregătire destul de științifică, avea să învețe de la bunicul lui tradițiile și obiceiurile laice ale locului. Valea Lungaului păstra încă nealterate cutumele moștenite de-a lungul veacurilor de la celti, romani și slavi. Acest mod de viață coexistă într-un echilibru perfect cu cel creștin. Sursa acestei armonii se afla în semiizolarea locului datorită faptului că după căderea primei zăpezi, adică șapte luni pe ani, trecătoarea Trauernpass era complet blocată.

Procesiunea tradițională „Samson“, Mariapfarr

Dar și preoții locului contribuiau considerabil la menținerea acestei simbioze, ei înșiși fiind fii de țărani sau, cum era Strauss, născut și crescut în Mariapfarr. După absolvirea seminariilor se întorceau în Lungau cu o atitudine mult mai puțin dogmatică decât dacă ar fi locuit în alte parohii unde ar fi fost nevoiți să traseze linia invizibilă dintre tradiție și creștinism. Mai erau și cazuri în care câte o oaie neagră se rătăcea și trebuia să fie redirectionată blând către biserică. Atunci se ocupau cu multă răbdare și înțelegere de enoriaș, dându-i de înțeles că orice obicei este permis atâta timp cât se petrece în biserică, este practicat în numele Domnului și primește un nume creștinesc.

Aceste lucruri pe care Joseph le-a învățat aici, le va folosi în versul nr. 5 al colindului „Noapte de vis”.

Copiii locului erau învățați încă din clasele primare să nu distrugă ruinele templelor romane sau pietrele celtice sau slave ci din contră, să le refolosească la construcții, așa cum era stâlpuț de susținere al zidului de împrejmuire de pe hotarul Staudinger din Steindorf.

Simbioza care se crease între tradițiile vieții la țară și cele creștinești era perpetuată de legendele care circulau din generație în generație, cum era povestea fraților-lup, care se făceau invizibili când purtau ciorapi de lemn și îi păcăleau astfel pe vânători, sau povestea spiritului cu cap de câine care locuia într-o stâncă din valea Weisspriach și-i băga în sperieți pe trecători.

Numai cei însoțiți de-un câine erau păsuți de spiritul pus pe șotii pentru că un câine îl ajutase și pe el la un moment dat.

Și ritualurile de îndepărtare sau diminuare a pagubelor din casa și sufletul omului erau foarte variate. De exemplu, se trăgeau o serie de tunuri de artificii pentru a alunga ploaia care cădea fără întrerupere, iar pe timp de secetă prelungită, se recurgea la altă serie de artificii.

Cor in Mariapfarr

Această perfectă armonie fu întreruptă pentru scurt timp în anul 1600. Repercusiunile acestei întâmplări se regăsesc în procesul de creație al colindului nostru.

Un preot destul de dogmatic și care n-avea nici o legătură cu obiceiurile locurilor, fusese în perioada aceea convocat în Mariapfarr. Prin urmare, toate cele de mai sus erau interzise și catalogate ca păgânisme. Iar când enoriașii s-au revoltat, preotul a mărit dările către biserică. Drept urmare și-n ciuda preotului, 2800 de familii din cele 3500 care locuiau acolo, s-au convertit la protestantism în decurs de trei ani.

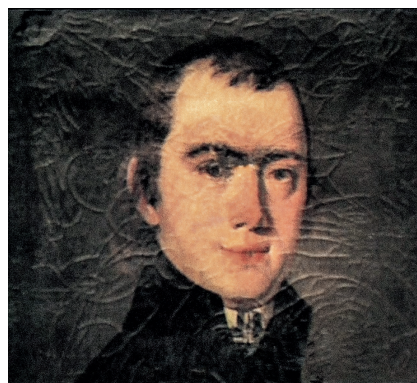
Când a aflat ce dezastru financiar și spiritual a produs acest preot într-un timp atât de scurt în Mariapfarr, consistoriul arhiepiscopal a și trimis de urgență un preot cu vederi mai libere să recupereze familiile rătăcite. Lucru pe care acesta l-a și realizat, cu excepția a 50 de case.

Armonia a fost restabilită și preotul le-a garantat enoriașilor păstrarea obiceiurilor locului. Dar deja se înfiripase un nou obicei printre localnici, pe care l-au și adus în sânul bisericii. Cât timp au fost protestanți, oamenilor le era interzis să pătrundă în biserica catolică. Dar pentru că nu vroiau să renunțe la slujba de duminică se întâlneau în fiecare duminică în câte-o curte la ora liturghiei.

Sărbătorile mai mari cum ar fi Paștele, Rusaliile sau Crăciunul le petreceau în grajduri mari sau în curți mai spațioase. Dar pentru că le lipsea orga, aducea fiecare câte un instrument de-acasă, fie el vioară, chitară, fluiere sau alte intrumente de suflat. Și pentru că nu știau sau nu voiau să cânte cântecele în latină, țineau slujba cântând în limba germană. Iar după ce s-au reconvertit, au păstrat acest obicei.

Sărbătorile mai mari cum ar fi Paștele, Rusaliile sau Crăciunul le petreceau în grajduri mari sau în curți mai spațioase. Dar pentru că le lipsea orga, aducea fiecare câte un instrument de-acasă, fie el vioară, chitară, fluiere sau alte intrumente de suflat.

Și pentru că nu știau sau nu voiau să cânte cântecele în latină, țineau slujba cântând în limba germană. Iar după ce s-au reconvertit, au păstrat acest obicei.

Preotul Joseph Stoff

Aproape două sute de ani mai târziu, în iarna lui 1815, preoții Stoff, Joseph și capelanii Löckner și Wind, înconjurați de șirurile de ministranți emoționați, se pregăteau pentru slujba din Sfânta Seară de Ajun.

Pentru Joseph avea să fie o slujbă de neuitat.

După cum era obiceiul, preoții, capelanii și ministranții pășeau în biserică acompaniați de sunetul orgii. Iar în momentul în care toată lumea își lua în primire locul, se făcea liniște și instrumentele țăranilor preluau partea muzicală a liturghiei. „Kyrie” și „Gloria in excelsis Deo” erau cântate în latină, urmate apoi de „Deschide ușa, creștine (Wer klopfet an)” în limba germană.

Chitara Joseph Mohrs

Dar când părintele Stoff a introdus și o predică în limba germană la slujba ținută în latină, povestindu-le enoriașilor ce semnificație are Crăciunul pentru el și ce alte semnificații ar mai putea avea, fața lui Joseph se luminează. Fiind fascinat și inspirat peste toate de armonia și frumusețea acestei slujbe, se hotărăște un an mai târziu să compună acest minunat colind de Crăciun. L-a compus pentru chitară pentru ca oricine să-l poată cânta. Dar mai ales pentru cei care nu puteau ajunge la biserică în noaptea de Ajun, din cauza zăpezii, a vreunei boli, cât și pentru cei care n-aveau voie să calce în biserică cum erau catolicii, divorțații sau alte grupe defavorizate.

Moto-ul lui era:

„Ceea ce faci celui mai slab ca mine, îmi faci Mie.”

După ce au petrecut patru luni frumoase împreună, bunicul lui Joseph a murit la 27 ianuarie 1816 și a fost îngropat de nepotul său. Ca să alunge tristețea, Joseph s-a refugiat în muncă dar treburile lumești l-au readus la realitate.

În aprilie 1816 s-a semnat tratatul de pace de la München iar trupele bavareze, care ocupau Salzburgul încă din anul 1808, au fost constrânse să se retragă în decurs de o lună de la semnarea tratatului. Lucru pe care l-au și făcut, jefuind și furând tot ce le cădea în mâini. În timpul acestei retrageri, a dispărut și celebra biblie Grillinger care, împreună cu un altar mic din argint și un frumos potir, formau un ansamblu excepțional. Mariapfarr era un binecunoscut loc de pelerinaj datorită acestor obiecte pe care părintele Grillinger le-a donat bisericii în anul 1420.

Dar, cu Joseph în frunte, oamenii savurau din nou gustul libertății fără să se lase deranjați de nimic și nimeni. Inspirat de veselia generală, a adăugat un vers dedicat păcii la strofa a patra a colindului: „Noapte de vis! Timp preasfânt! Dumnezeu pe pământ, învaluiе lumea în pace, îmbrățișarea Lui bine face. Isus păstorul preasfânt,” un vers pe care puțină lume îl cunoaște.

Și cea de-a cincea strofă este destul de puțin cunoscută. „Noapte de vis! Timp preasfânt! Dumnezeu râde blând, Pieptu-I vibrează iubire. Lumii îi dă mântuire. Pacea-n ea aducând.”

Biblia Grillinger

Manuscrisul intitulat „Weyhnachtslied“, 1816

Dar acea toamnă târzie aduse cu ea și o foamete cruntă care curmă veselia tuturor. Joseph făcu ce stătea în puterile lui să aline suferințele enoriașilor, deși avea el însuși o constituție destul de șubredă și încă nu se obișnuise cu drumurile anevoioase de munte. Așa că boala de plămâni, care-l pândise prin ungherele umede și întunecate din Steingasse încă de când era copil, îl lovi din plin: tuberculoza, inamicul public numărul unu, de care suferea întreaga familie Schoiber.

Oberndorf lângă Salzburg

Boala îl macină până în iunie 1817 și nici măcar singurul doctor din Tamseg nu-l mai putu salva așa că fu internat de părintele Stoff în spitalul din Salzburg unde zăcu șase săptămâni ca să se întrezeze. În timpul acesta, părintele Stoff a aranjat ca Joseph să devină capelanul părintelui Kessler din Oberndorf, dupe ce se va fi însănătoșit. Kessler era de loc din Mariapfarr și foarte bun prieten cu părintele Stoff. Toți sătenii îl iubeau iar cu Joseph se împrieteni pe loc. După câteva săptămâni organizară cu ajutorul învățătorului și al organistului Franz Xaver Gruber primele liturghii în limba germană cu cântece în latină și germană. Acest lucru aduse mare bucurie țăranimii, care în sfârșit pricepea ce se petrece în biserică.

Franz Xaver Gruber

Vorba despre aceste predici pe înțelesul tuturor se răspândi ca fulgerul și o mulțime de oameni din împrejurimi umpleau biserica în fiecare duminică. Dar bucuria liturghiei bilingve și a bisericii arhipline a durat doar trei luni.

În noiembrie 1817, părintele Kessler fu transferat la altă parohie iar în locul lui sosi taciturnul părinte Georg Heinrich Nöstler, care se dovedi a fi un mare tradiționalist.

Primul lucru pe care îl făcu acesta a fost să le interzică lui Joseph și lui Gruber să țină slujba bilingvă deoarece, după părerea lui, germana nu avea ce căuta în biserică, iar slujbele aveau să se țină doar în limba latină. Protestele lui Joseph, care afirma, poate ceva prea vehement dar conform realității, că nici Isus n-a ținut predici în latină ci în aramaică, prin urmare departe era de el sentimentul că latina l-ar apropia de Dumnezeu, l-au înverșunat foarte tare pe Nöstler, care le-a luat drept un afront împotriva bisericii.

Imediat și fără să stea pe gânduri, i-a și amintit lui Joseph de obârșia lui, pentru a-l înjosi. Un copil din flori ca el, care a ajuns cine e doar datorită bisericii, în loc să nu mai pregete cu mulțumirile, n-are altceva mai bun de făcut decât să umple lumii capul cu prostii.

Așa se face că în decursul anului 1818 se iscă un conflict între două generații de preoți. Tânărul Joseph, educat în spiritul iluminismului, mergea cu Dumnezeu și chitara lui la oamenii care nu prea dădeau pe la biserică sau își pierduseră credința cu totul și avea mare priză la aceștia. Nöstler în schimb stătea bine mersi cu Dumnezeu lui în biserică, aștepta să fie vizitat de către enoriași și împărtășea tainele doar la spovedanie. Din păcate aștepta în zadar, iar însingurarea lui Nöstler se transformă în decursul anului în pură gelozie. Joseph în schimb, era invitat toată vara la nunți unde cânta la chitară și bea câte-o bere cu nuntașii.

Ca să-i mai domolească popularitatea, Nöstler îl acuză pe Joseph de comportament indecent și că ar fi viciat. Și pentru că circula cu bărcile pe Salzach, ca un pescar! Și pentru cântatul la chitară în public! Și pentru cântecele nebisericești pe care le cânta și pentru că vorbea și făcea glume cu femeile pe stradă! Dar mai ales imposibil de acceptat era umblatul ăsta ștrengăresc al lui, cu pipa și pungulița de tutun la cingătoare. Toate astea nu erau nici pe departe demne de comportamentul unui preot, comunitatea avea neapărată nevoie de un capelan serios.

Dar când Arhiepiscopia ceru părerea preotului supervisor al lui Nöstler și al lui Joseph asupra chestiunii, primi un răspuns neașteptat. Decanul din St. Georgen a scris următoarele: „Scrisoarea părintelui Nöstler e plină de fiere și demonstrează doar invidia vârstnicului pe popularitatea celui mai tânăr. Joseph Mohr se bucură de o mare popularitate printre enoriași, și-a făcut un nume bun și slujbele sale sunt foarte apreciate. Pe lângă asta se și dedică modernizării muzicii corale bisericești din Oberndorf și din împrejurimi.”

Când și-a dat seama că a rămas singur pe baricade, Nöstler s-a lansat cu furie oarbă împotriva mult detestatului Joseph Mohr. Voia să scape cu orice preț de el. Cu ajutorul acoliților lui, lansă zvonul obârșiei lui Joseph, cum că era un copil din flori iar gâdele Wohlmuth îi era naș. Acesta era un atac la persoană și-și atinsese ținta din plin. Lumea era șocată și chiar prietenii lui Joseph au întrerupt orice contact cu el.

Chiar și Franz, prietenul și asociatul lui într-ale muzicii, îl abandonează.

Bărci pe Salzach

Din cauza stresului și a singurătății, se îmbolnăvi din nou de plămâni pe la mijlocul lui decembrie. Gruber n-a mai îndurat să-l vadă chinându-se și se hotărâ să-l ajute.

Dar atunci se întâmplară niște lucruri inexplicabile în Oberndorf. Exact cu o zi înaintea Ajunului, după vecernie, orga nu mai sufla niciun sunet.

Părintele Nöstler se mânie peste toate pentru că fără orgă, nu putea ține slujba de Crăciun. Și astfel, creă Gruber o situație care oferea doar o singură cale de ieșire.

Cei doi prieteni aveau acum posibilitatea să țină slujba exact așa cum o cunoscuse Joseph în Mariapfarr și anume, cu instrumente tradiționale, cu cântece în germană și latină și împreună cu toată lumea și Joseph la chitară, au cântat colindul pe care Joseph l-a numit simplu Weynachtslied – Colind și pe care îl știm cu toții ca „Noapte de vis! Timp prea-sfânt!”. Joseph l-a compus pentru oricine dorește să-l cânte, în orice moment și la orice fel de instrument și astfel să serbeze nașterea Domnului. Până și inima părintelui Nöstler se înmuie și cei doi preoți se împăcară pentru o vreme.

Dar armonia dintre cei doi nu dură mult. În luna iulie a anului următor, Joseph ceru consistoriului papal să fie transferat. În octombrie 1819 părăsi Oberndorf și se mută în Kuchl. Sătucul acesta bucolic de la poalele Alpilor este renumit pentru biserica lui frumos ornată dar mai ales pentru miracolul săvârșit de Sfântul Severin în secolul al cincilea: fiecare membru al comunității a primit atunci câte-o lumânare și în mâinile celor cu credință vie în suflete, lumânările s-au aprins de la sine, iar în mâinile necredincioșilor au rămas stinse. Locul acesta emană o puternică energie mistică care îi dădu și lui Joseph forțe noi. Apoi au urmat pentru Joseph mai mulți ani de drumeție. În decursul a nouă ani, el a poposit în unsprezece parohii: Golling, Vigaun, Hallein, Krispl, Adnet, Anthering, Koppl, din nou în Anthering, Eugendorf și Hof.

Orga din Oberndorf

Ultimul popas la făcut Joseph în parohia Wigrain din Pongau, unde a fost transferat în 1837. Nemulțumirea lui față de membrii comunității locului este bine cunoscută: “În această comunitate de hoți și neaveniți, preotul este câinele oamenilor.” Cu puținii bani pe care-i avea, Joseph a stabilit un fond școlar pentru copiii lipsiți de posibilitatea unei educații. Din acest fond, a renovat și clădirea școlii, care a fost inaugurată de Arhiepiscopul Friedrich, prinț de Schwarzenberg, în persoană. Acest lucru a însemnat o mare onoare pentru sătenii care erau mai mult decât mulțumiți cu preotul Mohr. Joseph era mereu binevenit în cârciumile satului, unde bea câte-o bere, două și apoi cânta câteva dintre cântecele lui la chitară. Singurul lucru pe care nu-l putea suferi deloc era vanitatea, concediindu-și pe loc unul dintre ajutoare care se îngrijea mai mult de lustrul pantofilor și al hainelor lui decât de sufletele enoriașilor.

Mormântul lui Joseph Mohr

Joseph Mohr a murit în Wagrain la 4 decembrie 1848. A părăsit lumea la fel de sărac cum a și pășit într-însa. Nici măcar de înmormântare n-au ajuns banii, pentru că tot puținul pe care l-a avut Joseph, l-a dăruit oamenilor, în special copiilor care altminteri n-ar fi avut posibilitatea unei educații. Joseph ne-a făcut și nouă un dar și anume un colind prin care sărbătorim nașterea lui Isus

Hristos și a oricărui copil, într-un mod simplu și frumos, accesibil oricui, oriunde.

Timp de 146 ani aceasta a fost varianta oficială a poveștii colindului, cea publicată de Franz Gruber: în ziua dinaintea Ajunului din 1818, orga din Oberndorf s-a defectat și cei doi au compus colindul, Joseph textul și Gruber melodia.

Această variantă este astăzi contestată. Manuscrisul lui Mohr, descoperit în 1995, singurul scris de mâna lui Joseph și care este datat 1816 reprezintă începutul unei alte povești ale acestui renumit colind, care-și are începutul în ulicioara Steingasse din Salzburg.

Capela din Wagrain

Hanno Schilf a cercetat timp de zece ani istoria cântecului și biografia lui Joseph Mohr. El este fondatorul muzeului „Noapte de vis. Timp sfânt” din Salzburg, în care a reconstruit locul nașterii lui Joseph Mohr și al fundației Joseph Mohr.

El este și autorul altor două cărți originale „Noapte de vis”:

- I. Istoria nașterii colindului/ Die Entstehungsgeschichte des Liedes
- II. Istoria primei interpretări/ Die Geschichte seiner Uraufführung